

Je to stejně pěkné, romantické, jako když chce člověk ovládnout jadernou energii. Chyba politiky je jinde.

A co vy, jako autor: zajímáte se o politiku?

Mě zajímá víc fyzika než politika. Původně jsem taky chtěl studovat „matfyz“. Pak jsem od toho upustil, ale matematika mi pořád připadá jako královna věd. Protože sama v sobě je dostačující, uzavřená a fungující. U fyziky to občas hapruje, protože naráží na realitu. Proto jsem chtěl dělat čistou matematiku. Díky bohu, že k tomu nedošlo. Tady asi není prostor pro pořádné vědecké bádání. Ale Martin Myšička, který hraje Schillingera, „matfyz“ má. Taký mu při zkoušení *Teremina* zářily oči. Rovnici, která měla být nadsázkou, kdy se převádí burzovní zprávy na hudbu, začal hned brát doslova. Ptal se: „A jaký bude algoritmus toho rytmu? Kde je ta aproximace?“ V těch chvílích říkal Ivan Trojan: „No, tak si povídejte, já jdu na kafe...“ Z tohohle hlediska je soubor Dejvického divadla krásně vyvážený: na jedné straně Martin Myšička, technický typ, člověk, který převrací věci a kouká se na ně z jiných úhlů, na straně druhé Ivan Trojan, který říká, že o technice nic neví a zároveň je tím spravedlivým v souboru: když se někde děje křivda, tak má bytostnou potřebu zasáhnout. A pak David Novotný, který je velice citlivý a citový člověk, a tím někdy také třeba trochu nepřístupný logickým argumentům.

Politickou situaci obvykle nekomentujete, výjimky se však najdou. V roce 1998 jste třeba prohlásil, že by vaši další tvorbu mohl vážně ohrozit protidrogový zákon, protože nejste alko-holik jako většina lidí, kteří ho prosazují. „Na druhou stranu“, dodal jste tehdy, „se ale umělci tvoří lépe ve společnosti, která je nespravedlivá a totalitní.“ Tvoří se vám dnes dobře?

Protidrogový zákon se od té doby našel štěstí příliš neuplatňoval. A nesvobody je tady příliš málo na to, aby ji člověk vnímal jako inspiraci. Ta nesvoboda má zvláštní, decentní formu, třeba takovou, že divadla nejsou dostatečně dotovaná, nebo že film není státem dotovaný vůbec. Není to ale tak, že by někomu někdo přímo zakázal psát.

Dobře se mi tvoří proti něčemu, ale musím říct, že u mne – pokud jde o inspiraci – zatím převažují osobní krize nad společenskými tlaky. *Tereminem* jsem si třeba řešil spíš osobní krizi v manželství, než že bych řešil kulturní politiku státu.

Právě v době zkoušení *Teremina* zastupitelstvo městské části Prahy 6 bez jakéhokoli relevantního důvodu snížilo dotace pro Dejvické divadlo. Podle všeho šlo o politickou pomstu. Tenhle konflikt jste registroval?

Ano, silně, protože se o tom mluvilo na všech zkouškách několik měsíců. Ivan Trojan, právě proto, že je takový spravedlivý, měl potřebu zasáhnout. Já jsem k tomu měl ambivalentní vztah. Provokoval jsem ho tvrzením, že ty dotace mají naopak moc velké...

Praha 6 podle všeho porušila dohodu, kterou s divadlem učinila, a to je špatné. Nejsem schopen za tím výsledkovat politické pozadí, právě proto, že se v politice příliš nezvážám. Ale psychologické pozadí je velice jednoduché: člověk, který spravuje cizí peníze, si zhruba po půl roce začne myslet, že to jsou jeho peníze a že má právo rozhodovat o tom, co si za ně koupí. Tady jde jen o to, vybudovat fungující mechanismus, který by takové lidi kontroloval a případně je okamžitě zbavil funkce... Na to by mohla být velice jednoduchá metoda. Takový úředník by se každého půl roku podrobil vyšetření, kde by mu lékař položil jedinou otázku: „Komu patří peníze, které spravujete?“ Ve chvíli, kdy by úředník odpověděl „mně“, tak by byl propuštěn.

Ivana Trojana jste brzdil. Podle vás do toho sporu zasahovat neměl?

Myslím, že fungování divadla navenek je úkol ředitelky divadla. Měla by dosáhnout toho, aby na vlastní soubor dopadlo co nejmenší starosti. Umělecký ředitel pak má vybírat režiséry, skladbu repertoáru, tak aby tam chodili lidé atd. V tomhle směru byly finanční podmínky v Dejvickém divadle – kterému obecně vzato vyčítám hlavně to, že dávají málo na původní tvorbu – skromné. Ohromná je v něm ale tvůrčí svoboda a benevolence zkoušek. Je skvělé, že můžu zkoušet s úžasnými herci a jak dlouho chci... *Teremina* jsme připravovali šest měsíců.

Není to moc?

No, není. Několik hereček otěhotnělo a já to pořád měnil. Pak jsem ani nevěděl, jestli některá z ženských postav z té hry úplně nevypadne. A některé postavy ze hry opravdu vypadly.

To už ale není zkoušení. To je život.

Ano, život. Pro mě je to velký luxus.

Ted jsem navštívil Krakov, Teatr Stary, abych podepsal smlouvu, protože pro ně budu příští rok psát původní hru a režisovat ji. A oni hned říkali: „My o vás víme, že zkoušíte takhle dlouho, tak to pojďme rozezkoušet třeba v květnu a pak, že byste to v září, v říjnu dokončil.“ A na tom jsme se rovnou dohodli. Což je od nich moudré.

Jste ale spíš chápán jako filmař – mimochodem v Polsku dost populární –, který „odskakuje“ k divadlu, a pak to své divadlo, jako *Příběhy obyčejného šílenství*, třeba zas natočí. Udivilo mě,